

Bo'

Jeremiah 46:13-28

Jeremiah 41:1-2

In the aftermath of the destruction

(1) Now it came to pass in the seventh month, that Ishmael the son of Nethaniah, the son of Elishama, of the seed royal, and one of the chief officers of the king, and ten men with him, came unto Gedaliah the son of Ahikam to Mizpah; and there they did eat bread together in Mizpah. (2) Then arose Ishmael the son of Nethaniah, and the ten men that were with him, and smote Gedaliah the son of Ahikam the son of Shaphan with the

(א) וַיְהִי בַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָא
יִשְׁמַעֵאל בֶּן נְתַנְיָה בֶן אֱלִישָׁמַע
מִזְרַע הַמְּלוּכָה וְרַבֵּי הַמְּלָךְ וְעֹשֶׂרָה
אֲנָשִׁים אִתּוֹ אֶל גְּדַלְיָהוּ בֶן אַחִיקָם
הַמְּצַפָּתָה וַיֹּאכְלוּ שָׁם לֶחֶם יַחְדָּו
בַּמְּצַפָּה. (ב) וַיָּקָם יִשְׁמַעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
וְעֹשֶׂרֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ וַיַּכּוּ
אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶן אַחִיקָם בֶּן שָׁפָן בַּחֶרֶב
וַיָּמַת אִתּוֹ אֲשֶׁר הַפְּקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל
בְּאַרְצָ. (ג) וְאֵת כָּל הַיְהוּדִים אֲשֶׁר

42:9-11 God's advice: Stay home!

(9) and said unto them: 'Thus saith the Lord, the God of Israel, unto whom ye sent me to present your supplication before Him: (10) If ye will still abide in this land, then will I build you, and not pull you down, and I will plant you, and not pluck you up; for I repent Me of the evil that I have done unto you. (11) Be not afraid of the king of Babylon, of whom ye are afraid; be not afraid of him, saith the Lord; for I am with you to save you, and to deliver you from his hand. (12) And I will grant

לְמַקְטֹן וְעַד גְּדוֹל. (ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
שָׁלַחְתֶּם אֹתִי אֵלָיו לְהַפִּיל תְּחִנַּתְכֶם
לְפָנָיו. (י) אִם שׁוֹב תֵּשְׁבוּ בְּאַרְצָ
הַזֹּאת וּבִנִּיתִי אֶתְכֶם וְלֹא אֶהְרַס
וְנִטְעֵתִי אֶתְכֶם וְלֹא אֶתּוֹשׁ כִּי נַחַמְתִּי
אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָכֶם. (יא)
אֶל תִּירְאוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ בָּבֶל אֲשֶׁר
אַתֶּם יֹרְאִים מִפְּנֵי אֵל תִּירְאוּ מִמֶּנּוּ
נְאֻם יְיָ כִּי אֶתְכֶם אֲנִי לְהוֹשִׁיעַ
אֶתְכֶם וּלְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ. (יב)

43:5-7 The people's choice

land of Judah. (5) But Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces, took all the remnant of Judah, that were returned from all the nations whither they had been driven to sojourn in the land of Judah: (6) the men, and the women, and the children, and the king's daughters, and every person that Nebuzaradan the captain of the guard had left with Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan, and Jeremiah the prophet, and Baruch the son of Neriah; (7) and they came

יְהוּדָה. (ה) וַיִּקַּח יוֹחָנָן בֶּן קָרַח וְכָל
שָׂרֵי הַחַיִּלִּים אֶת כָּל שְׂאֵרֵי יְהוּדָה
אֲשֶׁר שָׁבוּ מִכָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְּחוּ
שָׁם לְגוֹר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה. (ו) אֶת
הַגְּבָרִים וְאֶת הַנְּשִׂיִם וְאֶת הַטַּף וְאֶת
בָּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר
הֵנִיחַ נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים אֶת
גְּדַלְיָהוּ בֶן אַחִיקָם בֶּן שָׁפָן וְאֶת
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וְאֶת בְּרוּךְ בֶּן נְרִיָּהוּ.
(ז) וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ מִצְרַיִם כִּי לֹא שָׁמְעוּ
בְּקוֹל יְיָ וַיָּבֹאוּ עַד תַּחְפְּנִחַס. (ח)

Haftarah of Va'eira

Nebuchadnezzar sought to secure his hold on Syria-Palestine by subjugating Egypt. To do this, he needed to control the coastal approach to Egypt, and perhaps even to possess a fleet and a base for it. Such considerations may be supposed to explain his starting a campaign in Phoenicia soon after Jerusalem's fall. (Anchor Bible: *Ezekiel*, 540)

X

ירמיהו מ"ו

together. (13) The word that the Lord spoke to Jeremiah the prophet, how that Nebuchadrezzar king of Babylon should come and smite the land of Egypt. (14) Declare ye in Egypt, and announce in Migdol, And announce in Noph and in Tahpanhes; Say ye: 'Stand forth, and prepare thee, For the sword hath devoured round about thee.' (15) Why is thy strong one overthrown? He stood not, because the Lord did thrust him down. (16) He made many to stumble; Yea, they fell one upon another, And said: 'Arise, and let us return to our own people, And to the land of our birth, From the oppressing sword.' (17) They cried there: 'Pharaoh king of Egypt is but a noise; He hath let the appointed time pass by.' (18) As I live, saith the King, Whose name is the Lord of hosts, Surely like Tabor

נִפְלוּ שְׁנֵיהֶם. (יג) הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר
 יְיָ אֶל יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא לְבוֹא
 נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַכּוֹת אֶת
 אֶרֶץ מִצְרַיִם. (יד) הִגִּידוּ בְּמִצְרַיִם
 וְהִשְׁמִיעוּ בְּמִגְדוֹל וְהִשְׁמִיעוּ בְּנֹף
 וּבְתַחֲפַנְחֶסֶס אָמְרוּ הַתִּיצֵב וְהִכֵּן לְךָ
 כִּי אֶכְלָה חֶרֶב סְבִיבֶיךָ. (טו) מְדוּעַ
 נִסְחַף אֲבִירֶיךָ לֹא עָמַד כִּי יְיָ הִדְפּוֹ.
 (טז) הֲרֵבָה כּוֹשֵׁל גַּם נָפַל אִישׁ אֶל
 רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ קוּמָה וּנְשָׁבָה אֶל עַמָּנוּ
 וְאֶל אֶרֶץ מוֹלַדְתָּנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה.
 (יז) קָרְאוּ שֵׁם פְּרֹעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
 שְׂאוֹן הָעֵבִיר הַמוֹעֵד. (יח) חֵי אֲנִי
 נְאֻם הַמֶּלֶךְ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ כִּי
 כְּתָבוֹר בְּהָרִים וּכְכֶרְמֶל בַּיָּם יָבוֹא.
 (יט) כָּלִי גוֹלָה עָשִׂי לְךָ יוֹשֶׁבֶת בַּת
 מִצְרַיִם כִּי נָף לְשִׁמָּה תִהְיֶה וּנְצַתָּה
 מֵאִין יוֹשֵׁב. (כ) עֲגֹלָה יִפֶּה פִּיהָ

Memphis
Taxis

רש"י מ"ו: ט כלי גולה – אדם יוצא לדרך מתקן לו חמת ומקדה של חרס לשתות בה.

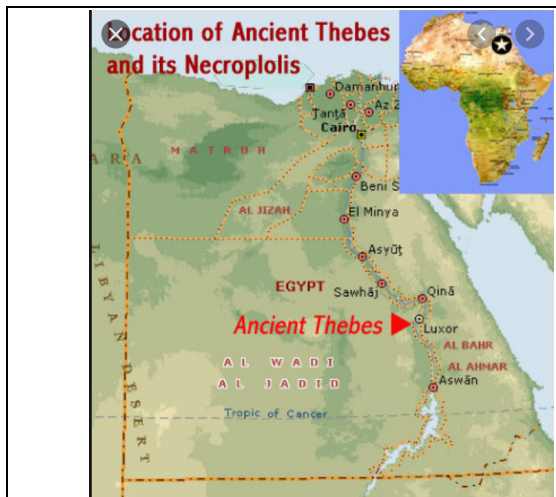
“Equipment for exile:” When a person embarks on a journey, he prepares for himself a flask and an earthenware cup with which to drink.

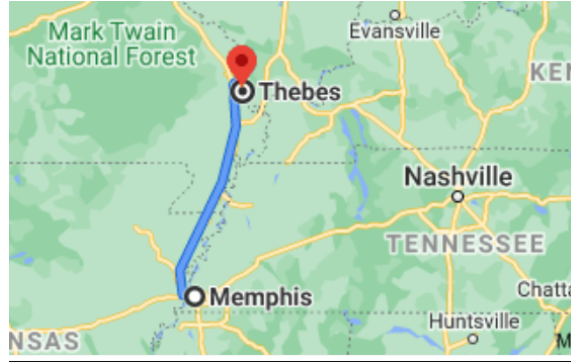
20-26: catastrophe befalls Egypt

Egypt is a very fair heifer; But the gadfly out of the north is come, it is come. (21) Also her mercenaries in the midst of her Are like calves of the stall, For they also are turned back, they are fled away together, They did not stand; For the day of their calamity is come upon them, The time of their visitation. (22) The sound thereof shall go like the serpent's; For they march with an army, And come against her with axes, As hewers of wood. (23) They cut down her forest, saith the Lord, Though it cannot be searched; Because they are more than the locusts, And are innumerable. (24) The daughter of Egypt is put to shame; She is delivered into the hand of the people of the north. (25) The Lord of hosts, the God of Israel, saith: Behold, I will punish Amon of No and Pharaoh and Egypt with

מֵאֵין יוֹשֵׁב. (כ) עֲגֹלָה יִפֶּה פִּיהָ
 מִצְרַיִם קֶרֶץ מִצְפוֹן בָּא בָּא. (כא) גַּם
 שְׂכָרֶיהָ בְּקִרְבָּהּ כְּעִגְלֵי מְרֻבָּק בִּי גַם
 הִמָּה הִפְנוּ נָסוּ יַחְדָּיו לֹא עָמְדוּ בִּי
 יוֹם אִידִם בָּא עֲלֵיהֶם עֵת פְּקֻדָתָם.
 (כב) קוֹלָהּ כְּנֹחַשׁ יֵלֶךְ בִּי בְּחֵיל יִלְכוּ
 וּבְקִרְדָּמוֹת בָּאוּ לָהּ כַּחֲטָבֵי עֵצִים.
 (כג) כְּרָתוּ יַעֲרֶה נְאֻם יְיָ כִּי לֹא
 יִחָקֵר בִּי רַבּוּ מֵאַרְבֶּה וְאִין לָהֶם
 מִסֵּפֶר. (כד) הִבִּישָׁה בֵּת מִצְרַיִם
 נִתְּנָה בְּיַד עַם צְפוֹן. (כה) אָמַר יְיָ
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי פוֹקֵד אֶל
 אָמוֹן מִנָּא וְעַל פְּרַעֲה וְעַל מִצְרַיִם
 וְעַל אֱלֹהֶיהָ וְעַל מְלָכֶיהָ וְעַל פְּרַעֲה
 וְעַל הַבְּטָחִים בּוֹ. (כו) וַנִּתְּתִים בְּיַד
 מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאֱצַר
 מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד עַבְדָּיו וְאַחֲרֵי כֵן
 תִּשְׁכַּן כִּימֵי קֶדֶם נְאֻם יְיָ. (כז) וְאַתָּה

Thebes

27-28: Israel's destiny & singularity

(27) But fear not thou, O Jacob My servant, Neither be dismayed, O Israel; For, lo, I will save thee from afar, And thy seed from the land of their captivity; And Jacob shall again be quiet and at ease, And none shall make him afraid. (28) Fear not thou, O Jacob My servant, saith the Lord, For I am with thee; For I will make a full end of all the nations whither I have driven thee, But I will not make a full end of thee; And I will correct thee in measure, But will not utterly destroy thee.

תִּשְׁכַּן בְּיָמֵי קֹדֶם נְאֻם יי. (כז) וְאַתָּה
 אֶל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאֶל תַּחַת
 יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ מֵרְחוֹק וְאֶת
 זְרַעְךָ מֵאֶרֶץ שְׁבִים וְשָׁב יַעֲקֹב
 וְשָׁקֵט וְשֹׁאֲנָן וְאִין מַחְרִיד. (כח) אַתָּה
 אֶל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב נְאֻם יי כִּי
 אֲתָךְ אֲנִי כִּי אֶעֱשֶׂה כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם
 אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךְ שָׁמָּה וְאַתָּךְ לֹא
 אֶעֱשֶׂה כָּלָה וְיִסְרַתִּיךְ לְמִשְׁפָּט וְנִקְּהָ
 לֹא אֲנַקֶּךְ.

וְנִתְּחַת בְּמִדְבָּר מְרוֹתָהּ וְיִלְ מַדְבָּרָהּ

ירמיהו פרק ל

(י) וְאַתָּה אֶל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב נְאֻם יְקֹוֹק וְאֶל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ מֵרְחוֹק וְאֶת זְרַעְךָ
 מֵאֶרֶץ שְׁבִים וְשָׁב יַעֲקֹב וְשֹׁאֲנָן וְאִין מַחְרִיד: (יא) כִּי אֲתָךְ אֲנִי נְאֻם יְקֹוֹק לְהוֹשִׁיעַךְ כִּי
 אֶעֱשֶׂה כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִפְצֹתִיךְ שָׁם אַךְ אֲתָךְ לֹא אֶעֱשֶׂה כָּלָה וְיִסְרַתִּיךְ לְמִשְׁפָּט וְנִקְּהָ לֹא
 אֲנַקֶּךְ:

רד"ק יונה פרק א

(ב) קום לך אל נינוה - וקרא עליה [כי עלתה רעתם לפני ולא כתב מה יקרא עליה אלא ממה שקרא עליה בסוף ונינוה נהפכת למדנו כי זאת הקריאה אמר לו שיקרא עליה כי עלתה רעתם לפני] למד כי האל יתברך משגיח אף באומות העולם כשתגדל רעתם בחמס וכן בדור המבול ובאנשי סדום "כי מלאה הארץ חמס". והחמס מפסיד היישוב והאל יתברך רוצה ביישוב העולם. אבל בשאר עבירות אינם חשובים לפניו שישגיח עליהם אלא בישראל לבדם; כמו שאמר רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה כמו שפי' בנבואת עמוס:

... This instructs us that God oversees [alt: makes an accounting for] even the gentile nations if their wickedness is excessively violent as in the generation of the flood and the inhabitants of Sodom [to wit]: "For the land is full of violence." Violence erodes civilization and God wants the world to be civilized. Regarding other sins, however, they are not as significant to Him to oversee them other than in respect of Israel alone, to wit: "Only you have I known from among all the peoples of the earth [to hold you accountable for all your sins]," as I explained in the Book of Amos.

רמב"ם הלכות תשובה ו:ה

והלא כתוב בתורה בראשית טו יג (ועבדום וענו אתם), הרי גזר על המצריים לעשות רע. וכתוב דברים לא טז (וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ), הרי גזר על ישראל לעבד עבודה זרה. ולמה נפרע מהן.

לפי שלא גזר על איש פלוני הידוע שיהיה הוא הזונה אלא כל אחד ואחד מאותן הזונים לעבד עבודה זרה אלו לא רצה לעבד לא היה עובד. ולא הודיעו הבורא אלא מנהגו של עולם. הא למה זה דומה לאומר העם הזה יהיה בהן צדיקים ורשעים. לא מפני זה יאמר הרשע כבר נגזר עליו שיהיה רשע מפני שהודיע למשה שיהיו רשעים בישראל. כענין שנאמר דברים טו יא (כי לא יחדל אביון מקרב הארץ). ו

כן המצריים כל אחד ואחד מאותן המצרים והמרעים לישראל אלו לא רצה להרע להם הרשות ביודו. שלא גזר על איש ידוע אלא הודיעו שסוף זרעו עתיד להשתעבד בארץ לא להם. וכבר אמרנו שאין לח באדם לידע היאך ידע הקדוש ברוך הוא דברים העתידין להיות:

Now, [reverting back to the subject of predestination] is it not written in the Torah: "Know of a surety that thy seed shall be a stranger in a land that is not theirs, and shall serve them; and they shall afflict them" (Gen. 113), lo, here is a decree against the Egyptians to do evil? And it, moreover, written: "And this people will rise up, and go astray after the foreign gods of the land" (Deut. 31.16), lo, here is a decree against Israel to worship idolatry, then why visit retribution upon them?

Because He did not decree that that particularly known person shall be the one to go astray. Forsooth, every individual of those who did go astray to worship idolatry, had he not done so to worship of his own free will, he would not have worshiped. And God made known no more than custom of the world. This is like to one who says: "Among this people will be righteous and

wicked". Not because of this will the wicked one say that it had long since been decreed that he should be an evildoer, seeing that God made known to Moses that there will be wicked people among Israel. Or, this is like the subject of poverty, of which it is said: "For the poor shall never cease out of the land" (Ibid. 15.11).

Likewise the Egyptians, if each and every one of those who vexed and wronged Israel had no desire so to wrong them, he had it in his power to refrain from doing it; for, He did not decree against a particular man, but made known to Abraham that in the end his seed will be enslaved in a land which is not theirs. But we have already stated that it is not within the power to comprehend the foreknowledge of the Holy One, blessed is He!

רמב"ן בראשית פרשת לך לך פרק טו

But also that nation. Even though God Himself decreed enslavement and oppression for Avram's descendants, their oppressors would be punished for overstepping the sentence. If, on the other hand, they had only intended to carry out the sentence they would have been rewarded.

והנכון בעיני, כי טעם וגם, אף על פי שאני גזרתי על זרעך להיות גרים בארץ לא להם ועבדום וענו אותם, אף על פי כן אשפוט את הגוי אשר יעבודו על אשר יעשו להם, ולא יפטרם בעבור שעשו גזרתי:

והטעם כמו שאמר הכתוב (זכריה א יד) וקנאתי לירושלם ולציון קנאה גדולה וקצף גדול אני קוצף על הגוים השאננים אשר אני קצפתי מעט והמה עזרו לרעה, ואומר (ישעיה מז ו) קצפתי על עמי חללתי נחלתי וגו'. וכן היה במצרים שהוסיפו להרע כי השליכו בניהם ליאור, וימררו את חייהם וחשבו למחות את שמם, וזה טעם דן אנכי - שאביא אותם במשפט, אם עשו כנגזר עליהם או הוסיפו להרע להם. וזהו מה שאמר יתרו כי בדבר אשר זדו עליהם (שמות יח יא), כי הזדון הוא שהביא עליהם העונש הגדול שאבדם מן העולם. וכן כי ידעת כי הזידו עליהם (נחמיה ט י):

והרב נתן טעם בספר המדע (הלכות תשובה ו ה) לפי שלא גזר על איש ידוע, וכל אותם המריעים לישראל אלו לא רצה כל אחד מהם הרשות בידו, לפי שלא נגזר על איש ידוע. ולא נתכנו דבריו אצלי, שאפילו גזר שאחד מכל האומות יריע להם בכך וכך, וקדם זה ועשה גזרתו של הקב"ה זכה בדבר מצוה, ומה טעם בדבריו, כאשר יצוה המלך שיעשו בני מדינה פלונית מעשה מן המעשים, המתרשל ומטיל הדבר על האחרים חומס וחוטא נפשו, והעושה יפיק רצון ממנו, וכל שכן שהכתוב אמר וגם את הגוי אשר יעבודו, שיעבדו הגוי כולו, והם הלכו מעצמם למצרים. אבל הטעם כאשר כתבתי: